

FÓIA DIECESANĂ.

Organ al Eparchiei gr. or. rom. a Caransebeșului.

Apare odată în săptămână: DUMINECA.

Prețul Abonamentului:		Prețul inserțiunilor:	Corespondințele sînt a se adresa redacțiunii „FÓIA DIECESANĂ”; eră banii de prenumerațiune și inserțiuni la Tipografia diecesană în Caransebeș.
Pentru Austro-Ungaria pe an . . . 5 fl. — cr.		Pentru publicațiuni oficîose, concurse, edictes etc. tipărite de 3 ori, dacã conțin pînă la 150 cuvinte 3 fl., pînă la 200 cuvinte 4 fl., de aci în sus 5 fl.	
„ „ „ „ pe $\frac{1}{2}$ an . 2 „ 50 „			
„ România și străinătate pe an . 14 franci			
„ „ „ „ „ pe $\frac{1}{2}$ an 7 „			

PARTEA OFICIOASĂ.

Ad. Nr. 2898. ex 1890.

Mult Onorațiilor și Stimațiilor Domni deputați, preoți și mireni, ai sinodului protopresviteral al Mehadiei!

În conformitate cu dispusăciunea §-lui 51. din statutul organic, și a §-lui 16. din regulamentul pentru procedura la alegerea de protopresviter, și în fine în puterea decisiunii consistoriale ddto 2. August a. c. Nr. 1333. prin carea sîm denumit de comisăriu consistorial pentru ținerea sinodului electoral protopresbiteral al Mehadiei, convoc pe **Duminecă în 18. Noemvrie a. c. cal. v.** acest sinod protopresviteral, ce se va ținea la 11 oare antemeridiane în biserica din Mehadia, premergînd celebrarea santei liturgii.

Sedinta comitetului protopresviteral pentru combinarea listei candidaților se va ținea **Sâmbătă în 17. Noemvrie a. c. cal. v.** la 3 oare după amezăzi în cancelaria protopresviterală de acolo.

Drept aceea imi permit a invita pe toți domni deputați ai numitului sinod protopresviteral, preoți și mireni, pentru-ca se binevoească a participa la acest momentuos act pentru viitorul clerului și poporul credincios din tractul de Dumnezeu binecuvîntat al Mehadiei.

În fine preoțimea parochială este poftită a publică în biserică în cea mai deaproape Duminecă, adecă în **4. Noemvrie a. c.** convocarea acestui sinod protopresviteral, și a provoca pe domni depu-

tați ai respectivului cerc electoral, ca se se infăpșeze la actul alegerii în locul și ziua susdefiptă.

Logoj, în 30 Octobre 1890 st. v.

Dr. Georgiu Popovicu m. p.,
protopresviter și comisăriu consist.

PARTEA NEOFICIOASĂ.

Proiect de lege

despre instituțiunea pentru îngrijirea copiilor mici.

(Urmare.)

Cap IV.

Îndatorirea de a ridica și întreținea institute și asile pentru îngrijirea copiilor mici.

§. 14. Fie-care oraș, provăzut cu drept municipal, precum și fie-care oraș centru al unui comitat, fără considerare la mărimea dării sale directe de stat, asemenea fie-care comună, care dimpreună cu locuitorii săi plătesce mai mult de 15,000 fl. dare directă la stat, sînt datorii din propriile lor mijloace a ridica unul, seau mai multe institute, pentru îngrijirea copiilor mici și a aplica institute pentru copii în numer suficient. Datorința aceasta se impune numai în caz, dacã în respectivul oraș seau în respectiva comună sînt cel puțin 40 de copii, cari nu mai pot fi primiți în institutele deja esistente pentru îngrijirea de copii mici și dacã acestia acasă nu pot avea supraveghiere și căutare permanentă. Un asemenea institut pentru îngrijirea de copii mici numai cu permisiunea ministrului de culte și instrucțiune publică se poate preface în asil de copii.

§. 15. Acele comune, cari plătesc anual dare directă la stat 10 pînă la 15,000 florini, dacã

au cel puțin 40 de copii, lipsiți de permanentă îngrijire, sunt obligate a ridica asile de copii; comunele, cari plătesc mai puțin de 10,000 fl. dare anuală la stat și au cel puțin 15 copii lipsiți de căutare permanentă, sunt obligate a ridica asile de veeră, seau provisorice.

§. 16. Comunele menționate în §§. 14 și 15 sunt datoare a ridica institute pentru îngrijirea copiilor mici, ori asile de copii și pentru copii, cari locuiesc prin bărăgane (puste), dacă relațiunile locale permit aceasta.

§. 17. Comuna lipsită de avere și alte venituri are dreptul a impune, pentru ridicarea și susținerea institutului și a asilului, pentru îngrijirea de copii, o dare, care nu poate trece peste 3% din suma dării directe de stat. Acest adaus de dare se socotesc în procente după darea de pământ, după darea de casă, după darea de câștig, după darea soțietăților obligate la depunere de socoteli publice, după darea montană, în fine după darea de capital și rentă; în privința încasării se urmează în înțelesul articolului de lege 44. din 1883. despre administrația dărilor publice, însă interese după restanțe nu se iau nici-odată. Obligați de a plăti acest adaus de dare sunt numai acei locuitori și posesori ai comunei, ale căror contribuiri la susținerea unui institut, seau a unui asil pentru îngrijirea de copii mici în aceeași comună nu ajung la suma de 3% a dărilor lor directe, menționată în punctul precedent.

Aceia, cari susțin un institut, pentru îngrijirea de copii mici, ori un asil pe un bărăgan (pustă) aparținătorii acelei comunei, nu sunt obligați a plăti un asemenea adaus de dare. Acele comune, al căror adaus de dare trece peste 20% a dărilor directe, numai cu voia ministeriului de interne și de finanțe pot impune prin arunc un adaus de dare, pentru scopurile unui institut pentru îngrijirea de copii mici ori a unui asil.

§. 18. Statul are și dreptul și datorința a ridica în tot locul, chiar și în bărăgane, institute pentru îngrijirea de copii mici, ori asile de copii, dacă relațiile locale pretind aeeasta și numai dacă o află de lipsă; în acest caz poate să pretindă cele 3% ca adaus de dare după §. 17., dacă în acea comună nu s'ar fi făcut deja arunc în folosul institutului, ori asilului pentru îngrijirea de copii mici. Însă și la plățirea acestui adaus de dare pot fi obligați numai aceia, cari pentru întreținerea altui institut, seau asil pentru îngrijirea de copii mici nu plătesc deja cele 3%.

§. 19. În astfelu de comune, unde după §. 9. al art. de lege 15. din 1883. s'au impus deja spre scopuri culturale un adaus de dare, care face 3% din darea directă de stat, și din care cel puțin $\frac{2}{3}$ se folosesc în folosul institutelor pentru îngrijirea de copii mici, în aceste comune zic nu se mai poate impune aruncul de dare provăzut de §§. 17. și 18.

§. 20. În institutele și asilele pentru îngrijirea de copii mici, cari aparțin statului, ori comunelor, trebuie primit ori ce copil fără considerare la confesiune sau la limba sa maternă. În institutele pentru îngrijirea de băeți susținute de stat, sau de comune, se poate lua dela frecuentători potrivit cu referițele locale o taxă moderată, însă părinții cari își dovedesc sărăcia, sunt dispensați de plata acestei taxe. În asilele statului și ale comunelor copii capătă îngrijire gratuită. În caz când într'o comună nu s'ar ridica un institut pentru îngrijirea de copii, nici din partea statului, nici din partea comunei, atunci trebuie să se primească în institutul seau asilul pentru îngrijirea de copii mici, ridicat de vre-o confesiune, seau de vre-o persoană juridică fie-care copil fără deosebire de confesiune și de limba lui maternă, dar numai cu restricțiunea numerului în înțelesul §-lui 6.

Cap V.

Conducerea și supraveghierea institutelor pentru îngrijirea copiilor mici și a asilelor de copii.

§. 21. Institutele pentru îngrijirea de copii și a asilelor comunale stau sub conducerea și nemijlocita supraveghiere a comunei politice, eară cele confesionale sub conducerea comunei confesionale. Conducerea și supraveghierea o indeplinesce, atât comuna politică, cât și cea confesională printr'o comisiune de supraveghiere constatătoare din cel puțin 5 membri. Pe acești membri îi alege reprezentanța comunei politice resp. bisericești dintre locuitorii comunei, cari știu ceti și scrie, respective îi alege reprezentanța comunei confesionale. În lipsa de reprezentanță organizată alegerea se face pe baza unui statut, ce are a fi stabilit de autoritatea inferioară bisericească, din partea tuturor acelora, cari fac parte din comuna confesională și din partea acelora, cari deși nu fac parte din comuna confesională, dar contribue permanent la întreținerea institutului pentru îngrijirea de copii, seau a asilului. Dreptul de alegere nu-l poate esercia acela, care în înțelesul §. 37. din art. de lege 22. din 1886. este eschis dela alegerile comunale. Comisiunea de supraveghiere deja constituită, se întregesce ea pe sine cu femeile mai de frunte din comună, dacă acestea se interesează de cauza instituțiunei, pentru îngrijirea de copii mici. Numerul acestor din urmă nu este permis a fi mai mare decât cel al membrilor aleși. Membrii comisiunei de supraveghiere a institutului de copii mici se aleg pe trei ani de zile, se pot însă tot-deuna realege.

§. 22. Din oficiu aparțin acestei comisiuni de săpraveghiere ca membri: fisicul orășenesc, medicul comunal, sau cercual, carele este obligat, în relațiunii sanitare normale, a visita institutul pentru îngrijirea de copii, sau asilul, cel puțin în doue săptămâni odată, eară în cazuri escepționale de câte

ori cere trebuința; el are să viziteze copii și să facă la comisiunea de supraveghiere propuneri în privința dispozițiilor, ce-s de luat în cele sanitare. Dacă comisiunea de supraveghiere nu ia dispozițiuni imediat după propunerile medicului dânsul este obligat a face raport inspectorului școlariu regesc.

§. 23. La institutele și asilele pentru îngrijirea de copii ale statului, comisiunile de supraveghiere le denumesc ministrul cultelor și al instrucțiunii publice (și pe membrii masculini și pe cei feminini); tot acela denumesc și pe institutoarele și îngrijitoarele de copii mici. Ordinea lucrărilor comisiunilor de spraveghiere în institutele aparținătoare statului o fixează ministrul de culte și instrucțiune. Persoanele juridice iau în statutele lor dispozițiuni pentru conducerea institutelor și a asilelor de copii, ridicate și susținute de ele; în lipsa unui asemenea statut, sunt obligate a face un statut special pentru conducere și a-l subșterne ministrului de culte spre încuviințare. Institutoarele de copii mici, denumite de aceste persoane juridice, le aprobă în postul lor comitetul administrativ al respectivului comitat.

§. 24. Alegerea comisiunii de supraveghiere numai atunci este necesare, dacă respectiva comună politică, sau confesională, ca posesoară de institute sau asile pentru îngrijirea de copii mici, nu întreține și vre-un institut pentru instrucțiunea poporală, fiind-că în caz contrariu agendele comisiunii de supraveghiere la institutele statului le preved așa numitele scaune școlare, ear la institutele confesiunilor, organele cari înlocuiesc aceste scaune școlare. Dar și în acest caz fisicul, medicul comunal sau cercual sunt membri ai scaunelor școlare, cari se îngrijesc după §. 21. cu membrii de genul femeesc. — Asemenea prevede curatorul esistent deja și lângă școalele populare de stat — cu întregirea sa prin membrii de genul femeesc — și agendele comisiunilor de supraveghiere în institutele de stat, pentru îngrijirea de copii mici. Și în aceste curato-rate fisicul, doctorul comunal, sau cercual sunt membri din oficiu. Pe basa acestui §. cercul de activitate al acelor membri, cari intră în scaunele școlare, sau în curato-rate, se mărginesc numai la afacerile privitoare la institutele pentru îngrijirea copiilor mici, sau ale asilelor.

§. 25. Agendele comisiunii de supraveghiere la institutul comunal pentru îngrijirea de copii mici sunt următoarele: 1. Ea alege sub presiul unui exmis al comitetului administrativ municipal institutoarea de copii. Aprobarea alegerii din partea comitetului administrativ este necesare. 2. Ea decide alegerea îngrijitoarei dirigente pentru asilul de copii și face raport despre aceasta la comitetul administrativ. 3. ea esmite din sinul seu un membru, ca să cerceteze institutul și asilul de copii cel puțin odată pe săptămână. Supraveghiază activitatea institutoarei și a îngrijitoarei copiilor mici, întreținerea

zidirei, a localităților și a mobilelor, precum și punctuala îndeplinire a dispozițiilor superioare. 4. Are să observe, dacă părinții și tutorii își trimit copii în institutul de îngrijire, sau în asil și dispune în privința aceasta în conțelegere cu primăria comunală. 5. Supraveghiază manipularea averii și îngrijesce de sporirea aceleia, pune pentru administrarea averii un curator și-i examinează socotelile. Pentru valoarea concluserilor din punctul 1. și 2. se recere prezența a $\frac{2}{3}$ părți din membrii aleși.

§. 26. Agendele comitetului de supraveghiere, resp. a consiliului școlariu dela un institut de îngrijire confesional se fixează în ceea ce privește punctele 3., 4. și 5. ale §-lui 25., din partea autorității confesionale superioare.

§. 27. Inspecțiunea supremă din partea statului asupra tuturor institutelor de îngrijire și asupra asilelor de copii o eserciază ministrul de culte și instrucțiune publică prin inspectorii de școale regesci, sau prin substituiții lor. Cercul de activitate al inspectorilor de școale regesci preseris în §. 5. art. de lege 28. din 1876., se estinde asupra afacerilor institutelor și a asilelor de copii, precum și asupra supraveghierii, a conducerii spirituale a copiilor și asupra activității institutoarelor și a îngrijitoarelor de copii. Afară de acestea el, inspectorul de școale, sau substitutul seu, cercetează starea sanitară în institutele de îngrijire și în asilele de copii și dacă obsearvă scăderi, sau intrelăsări, atunci pe baza părerii fisicului orășenesc, sau a medicului comunal, ori cercual, în cazuri grabnice și periculoase chiar și fără aceasta, avisează comitetele de supraveghiere ale statului, ale comunelor, sau ale confesiunilor și pe întreținătorii privați ai institutelor și asilelor, ca să dispună a se face cele de lipsă. În caz de lipsă dispune pe responsabilitatea proprie. Respectivele autorități sunt obligate a îndeplini dispozițiunile inspectorului regesc de școale, sau a lua recurs în contra lor în termen de 5 zile la ministrul de culte și instrucțiune publică, care decide în înțelegere cu ministrul de interne.

§. 28. Cercul de activitate al comitetelor administrative municipale, provezut în punctele 1., 2., 6., 7. și 9. ai §-lui 6. și în punctele 1., 2., 3., 4. și 5. ai §-lui 7. din art. de lege 28. din 1876. se estinde și asupra afacerilor institutelor de îngrijire pentru copii mici și a asilelor de copii. Peste aceasta comitetul administrativ dispune: 1., ca șefii cercurilor administrative să constrângă pe părinți și pe tutori — §. 4. — a-și trimite copii și tutelații lor la institutele de îngrijire și în asilele de copii. 1. El admoniază în intervale de câte jumătate de an, de trei ori, pe întreținătorii acelor instistute de îngrijire și a asilelor de copii, cari sunt susținute de comune, confesinii, persoane juridice, sau private în caz când institutele, sau asilele nu corespund recerințelor legale. După a treia admoniare subșterne

raport motivat despre închiderea acelor institute de îngrijire și asile la ministrul de culte și instrucțiune publică, carele apoi are drept a dispune închiderea.

3. El supraveghează darea de 3 procente prescrisă în §. 17. și dispune a se face aruncul aceleia, unde o află de lipsă. Pe baza punctelor 3. și 4. ale art. de lege 28. din 1876., cari s'au estins și asupra institutelor de copii, în cauzele disciplinare ale îngrijitoarelor din institutele susținute de stat, comună și persoane juridice decide în I. instanță comisiunea disciplinară a comitetului administrativ, eară în a II. instanță ministrul de culte și instrucțiune publică.

§. 29. În capitala Budapesta se estinde cercul de activitate — prescris în §. 16. art. de lege 28. din 1876. — al „scaunelor școlare“, al magistratului și al comitetului administrativ și asupra afacerilor, privitoare la institutele de îngrijire. În acest caz și medicii cercuali sunt membri ai scaunelor școlare, cari după §. 21. se întregesc și cu membri de genul femeesc.

(Va urma.)

Socoata în economie.

(Urmare și fine).

Dar deodată fața mi-să înveseli, mintea mi-se luminează, mersei la masă, deschisei „Ziuariul“ luaș pe rând rubrica cheltuelilor și-mi zisei; cu 50 fl. am cheltuit mai mult; n'ași fi putut eu oare să fiu cheltuit cu 50 fl. mai puțin și atunci n'ași fi luat banii aceștia împrumut, va să zică n'aș fi datoriu? Ba da! Eacă aici ziuariul îmi spune că anul acesta am cheltuit pe sare 20 fl. bine, aceștia am fost silit să-î cheltui, căci fără sare nu pot trăi, — ei dar fără ce pot fi? pe tabac am cheltuit 18 fl. 20 cr., fără acesta de! ași fi putut, dar totuș nu! dar să fiu fumat numai de 8 fl. 20 cr. mi-ar fi ramas de aci banii gata 10 fl. — Să fiu bătut numai 9 fl. 46 cr. mi-ar fi ramas de aci 20 fl. earăși banii gata; la olaltă dela tabac și băutura mi-ar fi rămas banii gata 30 fl. dar mi-am prea lărgit grumazul, în viitoriu voiu fi mai cruțătoriu, așa-mi ziceam. Dar ean să vedem pe ce am mai dat banii eacășa numai de fală. Cu sluga pentru încălțăminte am cheltuit anul acesta 6 fl. ear pentru mine care m'am fâlit tot cu cisma am cheltuit 19 fl. să fiu umblat și eu în opinci, și să fiu cheltuit nu 6 ci 8 fl. mi-ar fi ramas de aci banii gata 10 fl. și cu cei 30 fl. de mai înainte ar fi 40 fl. Cu muerea am cheltuit pe mărâmi de mătăasă, păpuși, oprege, cătrințe, albele, rumenele, pomadă, etc. de am făcut-o ca o pupază 39 fl.; în locul ei am pus lucrătorii de 9 fl. Să fiu cheltuit cu ea numai 19 fl. și să fiu pus în locul ei lucrătorii numai de 4 fl. mi-ar fi rămas și de aci banii gata 25 fl. și cu cei

40 fl. ar fi 65 fl. adecă cu finea anului n'ași fi fost datoriu nici un crucerii, ci ași fi avut banii gata 15 fl. Adecă ce zic, datorie ași fi avut căci am făcut-o mai înainte dar anul acela n'ași fi făcut datorie de 50 fl. Ei minte proastă! îmi zisei atunci și-mi adusei aminte de proverbul care zice: „nu te întinde mai mult decât ți-e poneava“, și eu m'am fost întins prea mult, dar de atunci am prins minte, căci în anul celalalt am fost atât de cruțătoriu, încât am plătit datorie ce am avut-o la jupânul Glattstein, precum și altă datorie la alt jupân. Și așa în tot anul am fost din ce în ce tot mai cruțătoriu. La cincii ani nu mai aveam nici o datorie, ci în tot anul îmi rămânea un prisos bunisor. Astăzi sunt 20 de ani decând port socoată în economie și am ajuns la bună stare precum mă vedeți și scitiți. Așadară iubiiții mei concetățenii vedeți că eu nu că am aflat comori de m'am îmbogățit, ci purtând socoata în economie și fiind lucrătoriu și cruțătorii. Și că am ajuns la așa stare am să mulțămesc numai dlui învățătoriu, carele este aici între noi. Luați și D-Voastră pildă de aici de voiți să vă meargă bine.

Așa vorbi primariul cătră oamenii adunați și intră cu învățătoriu în cancelărie spre ași face și alte lucruri, ear ei, adecă oamenii, se depărtară clătinând din capete și zicend: „ajută-ți singur și-ți va ajuta și Dzeu“.

Din esemplul acesta vedeți iubiiților cetitorii cum omul nostru fiind bogat a sărăcit și fiind sărac a devenit earăși bogat; cauzele le scitiți căci esemplul a fost destul de lămurit, una numai zic: purtați socoată în economia D-Voastră căci aceasta este oglinda în care privind vezi unde ești mânjit și te ștergi.

Proprietarii mari de pământ poartă despre fiecare ram al economiei jurnal separat, ba despre fiecare isvor de venit duc socoată separată. La proprietarii mai mici însă e destul deacă vor conscrie într'un „Inventariu“ toate lucrurile mișcătoare și nemiscătoare din economia lor dimpreună cu prețul lor, apoi vor mai adauge și banii gata precum și datorie active și pasive ce se vor afla. Ear într'un ziuariu va purta o însemnare exactă a tuturor venitelor și cheltuelilor din fie-care zi a lunilor de preste an. La finea fie-cărei luni va face socoteala adunând venitele și cheltuelile avute în această lună. Scoțend acuma suma cheltuelilor din suma venitelor ne rămâne venitul curat al lunii respective, ori că chiar deficit deacă ne întindem mai mult decât ni-e straiul.

Cum e de a se face „Inventariul“ și „Ziuariul“ voiu da aici formulariile de lipsă, rugând pe fie-care econom sciutoriu de carte să se folosească de ele, de vrea să sporească în avere; și să iee esemplu dela badea Moise, omul nostru din narațiune.

Cine nu scie carte poate pune copilul său dela școală spre a-î purta cel puțin „Ziuariul“

despre venite și cheltueli; ear cine nu scie carte nici nu-și poartă copilul la școală zicând: cum a trăit el poate trăi și copilul său, acela nu e om și nici de bine nu va avea parte.

Datoria noastră însă e de a lumina, de a instrua, de a învăța pre cei ce nu știu, deacă te ascultă, bine le va merge și lor, ear de nu, cu sila nu-ți poți duce.

Inventariul ar fi să se facă așa:

Inventariul

averei mișcătoare și nemișcătoare a lui Coriolan Daminescu, din comuna Valeadeni.

1. Clădiri economice:

Casa de locuit din curte Nr. 108. și grădina (plațul) ei, după prețuirea judecătorească	2.380 fl.
Căzănăria, după prețuirea jud.	950 „
Cămara, după preț. jud.	460 „
Grajdii cu șoprul, după preț. jud.	400 „
Cotarca pentru cucuruz, după preț. jud.	90 „
	<hr/>
	4.280 fl.

2. Moșii:

Pământul din „Gura Văii“ (15 jug.), după preț. jud.	3.500 fl.
Pământul din „Peleş“ (10 jug.), după preț. jud.	2.110 „
Pământul din „Zămura“ (8 jug.), după preț. jud.	1.200 „
Pământul din „Valea Matului“ (5 jug.), după preț. jud.	850 „
Pământul din „Cernele“ (5 jug.), după preț. jud.	1.000 „
Pământul din „Cozlaru“ (5 jug.), după preț. jud.	700 „
Grădina din „Strimțuri“ (2 jug.), după preț. jud.	300 „
Fânașul din „Trape“ (8 jug.), după preț. judecătorească	1.400 „
	<hr/>
	11.060 fl.

3. Vite:

Opt boi mari, după preț. jud.	1.000 fl.
Doi junci	100 „
Doi cai de cărat	280 „
Patru vaci cu viței	280 „
Douăzeci și patru de porci	260 „
O sută treizeci de oi și 25 de capre	900 „
Doi măgari, după preț. jud.	25 „
	<hr/>
	2.845 fl.

4. Unelte economice și mobile:

Patru care, după prețuirea jud.	200 „
Patru pluguri și patru grăpe, după preț. judecătorească	50 „
Un ciur de vânturat, după preț. jud.	20 „
O mașină de sfărmat cucuruz, după preț. judecătorească	30 „
O căruță cu hamuri și frâne, după preț. judecătorească	200 „
Un căzan mare cu călpac, după preț. jud.	160 „
Zece căți mari pentru comină, după preț. judecătorească	130 „
Trei mese, patru paturi, zece scaune, două oblinzi mari, trei dulapuri, o canapea, etc. după preț. jud.	150 „
	<hr/>
	940 fl.

5. Bucate și nutreț:

Grâu, săcară, cucuruz, ovės, orz, fân, tulei, paie etc.	2.560 fl.
	<hr/>
	2.560 fl.

6. Datorii active:

La Ioan Stănescu	250 fl.
La Mircea Stoenescu	190 „
La Stefan Zimbran	100 „
La Adam Ujházy	100 „
	<hr/>
	640 fl.

7. Banii gata:

865 fl.

Suma totală . 23.190 fl.

8. Datorii pasive:

La Stefan Hațeganu	380 fl.
La Rusalin Păunaș	125 „
La Sofroniu Logojanu	110 „
La Ioan Petrică	100 „
La Andreiu Meda	80 „
Doamnei Nina Maiorințu	50 „
	<hr/>
	845 fl.

Suma totală . 845 fl.

Bilanțul:

Avere	23.190 fl.
Dătorie pasivă	845 „
	<hr/>
Avere curată . 22.345 fl.	

Valeadeni, în 31. Decembrie 1890.

Coriolan Daminescu.

Ziuariul ar fi să se facă așa:

		Luna Ianuarie 1891			
		De unde a intrat, unde s'a dat sau pentru-ce s'a cheltuit		Observare	
Ziua și luna în care a intrat, în care s'a dat sau s'a cheltuit ceva		Venit		Cheltuieli	
		fl.	kr.	fl.	kr.
2	Dela Trandafir Ivanescu pre un porc gras	50	80		
4	Dlu' Dionisiu Corneanu pentru jirul din pădure pe porci			15	10
6	Pe o vacă cu vițel vindută	75	90		
9	La Caransebeș pre un rând de haine și cisme			28	—
19	Ia Logoj pre cojoc și opinci la slugă, apoi un sac de făină albă, o mașă de târițe și o bundă de earnă			52	35
25	Toma Spătaru mi-a plătit o datoriă de	95	—		
28	Pe 10 acoave de răchie vindută la Brebul primit	120	40		
30	Pentru foaia „Gazeta Transilvaniei“ dat			12	11
30	Pentru „Foaia diecesană“ dat			5	06
31	Lui Ioan Stefanescu pentru un șant făcut			5	25
31	Dela Ioachim Zamfirescu pe o capă cu mânz	62	15		
		404	25	117	87

Bilanțul (asemănarea).

Venite au fost	404 fl. 25 cr.
Cheltuieli au fost	117 fl. 87 cr.
Bani gata cu finea lunii	286 fl. 38 cr.

George Cătană,

învățătoriu și proprietariu de pământ.

O scrisoare a fiicei lui George Asaki.

La adresa oficială, prin care Mitropolitul dela Iași încunoscintă pe fiica lui George Asaki despre inaugurarea statuei nemuritorului său tată, aceasta răspunde prin următoarea scrisoare, trimisă la adresa sus zisului Mitropolit:

Paris, 21. Octomvrie 1890.

Monsiorenne! Primesc cu o adâncă recunoscintă adresa oficială, cu care mă onorează Eminența Voastră și care mă vestese de apropiata inaugurare a statuei ridicate spre amintirea mult iubitului meu tată. Aceasta este singura mângăere ce am, de când am fost lovită de nenorocire. Acest act de dreptate și de recunoscintă mă mișcă în adâncul inimei. Onoare comitetului! Onoare veneratului său președinte, capul național al bisericii române, onoare României, care glorifică amintirea marelui patriot!

Până acum, singură dragostea mea de fiică, împreună cu Edgar Quinet, glorificase pe George

Asaki, stabilind înaintea posterității neperitoarele sale titluri. Dela 1812. până în ziua sa din urmă, Noemvrie 1869, el n'a avut decât un gând: regenerarea României. El și-a servit țeara cu o desinteresare antică. El a introdus întâiele elemente de civilizațiune în țeara aceea, unde străinul fanariot ștersese ori ce urmă de origine latină. El a desgrupat limba română, el a introdus-o în învățământ, el a mlădiat-o în literatură. El a fost cel dintău profesor național, cel dintău istoric, cel dintău poet. El este adevăratul înființătoriu al instrucțiunii publice în Moldova. El a înființat cea dintău gazetă, cea dintău tipografie. Școli primare, academie, școli de fete, școli de arte și meserie, teatru național, încercări de arte frumoase, stabilimente de utilitate publică, toate se datoresc cugetării și inițiativei lui George Asaki.

În toate lucrările sale el a avut ca secretariu unic pe fata sa. Dela vârsta de opt până în anul al douăzeci și patrulea ea a lucrat de dimineața până seara cu tatăl său, scriind sub dictarea lui. Ea i-a consacrat toată tinereța, până în ziua când degenind femeia lui Edgar Quinet, ea s'a consacrat bărbatului ei, după cum cerea legea și evangelia, și amândoi au servit România.

George Asaki, care a înzestrat școlile cu trei moșii câștigate prin un proces ținut cu cheltuiala lui în timp de douăzeci de ani; George Asaki, care fără încetare a jertfit interesele sale personale și ale familiei pentru țeară, a împins abnegarea până a întrebuița averea fetei sale la patrioticele sale lucrări (fabrica de hârtie, tipografie). Ruina materială era inevitabilă; fata sa a rămas fără nici o moștenire dela părinți, fără zestre, fără casă părintească.

Deacă amintesc toate aceste jertfe în această zi însemnată, o fac, ca să spun, că toată durerea este ștearsă prin glorioasa răsplată, care România o dă tatălui meu, ridicându-i această statuă!

Am citit cu lacrimile în ochi, lacrimi de întristare și de bucurie și de mandrie, programul sârbătorii inaugurării, pe care Eminența Voastră a binevoit a mi-l trimite. Departe, voiu urma pas cu pas sicriul încununat cu flori, până la picioarele statuei. Infirmă, bolnavă de atâția ani, mi-a fost cu neputință să merg în România! Ași fi murit pe drum! Dar gândul meu va fi acolo și de departe trimit Eminenței Voastre toată mulțumirea mea, o trimit și comitetului și tuturor bunilor cetățeni, cari s'au onorat ei ênșiși, onorând pe tatăl meu. Îndrănesc să rog pe Eminența Voastră, să primească cu bună-tate omagiul recunoscinței și adâncei mele emoțiuni,

Am onoare de a fi a Eminenței Voastre prea umilă servă.

Văduva Edgar Quinet născută Asaki.

Varietăți.

Congresul național bisericesc al Mitropoliei române gr. or. din Ungaria și Transilvania având a se întruni în sesiune ordinare la 1/13. Octomvrie 1891. în urma dispuseciunii Consistoriului mitropolitan din 20. August a. c. Nr. 186. mitr. și pe temeiul normelor din Statutul organic §. 140. și 148. Consistoriul archidieceșan din ședința plenară ținută la 1. Octomvrie a. c. sub Nr. 5946. plen. ordonează alegerea deputaților congresuali din Archidieceșă pentru periodul de trei ani începând dela 1. Octomvrie 1881. Anume, alegerea celor 10. deputați preoțești este pusă pe ziua de Marți în 13. Noemvrie vechiu a. c., alegerea celor 20. de deputați mireni pe Dumineca de 18. Noemvrie; eară scrutiniul se ține în Dumineca de 25. Noemvrie vechiu a. c.

Soțietatea academică „Junimea” din Cernăuți, în ședința generală, ținută în 2. Noemvrie st. n. a. c., s'a constituit pentru anul administrativ 1890/91 în modul următoriu: *A) Comitetul:* Președinte: Petru Ionescu, stud. teol.; Vicepreședinte: Constantin Berariu, st. fil.; Secretariu I.: Adrian P. Desseanu, stud. teol.; Secretariu II.: Alexandru Beraru stud. teol.; Cassariu: Carol Hartingh, stud. jur.; Controlor: Epaminonda Grigorovicu stud. jur.; Bibliotecariu: Emilian Crielevicu stud. jur.; Econom: Aleco Popovicu, stud. jur. *B) Comisiune literară:* Constantin Berariu, stud. fil., Vespasian Grigorovicu, stud. jur., Corneliu Răuț, stud. jur., Corneliu Georgian stud. jur., Rem. M. Sbiera stud. jur. *C) Comisiunea revizuitoare:* Constantin Hostiuc, stud. teol., Ambrosie Gribovicu stud. teol. Ambrosie Comoroșan, stud. jur. *D) Juriul de arbitri:* Președinte: Teofil Bendeschi stud. jur.

Corul vocal român din Biserica-Albă își sërbează astăzi Duminecă în 4/16. Nov. a. c. *sântirea lirei sale.* Programa solemnă: I. În seara premergătoare Sâmbătă 3/15. Noemvrie la 8 oare: adunarea corurilor în „Burg”. — La 8 oare: serenadă, după terminare, comers în „Burg”. II. Duminecă în 4/16. Noemvrie la 10 oare a. m. plecarea reuniunilor de cântări din localitățile Burgului la sântirea lirei în biserica gr. or. română. III. La 1 oară d. m. banchet în sala din „Burg”. IV. La 8 oare seara: *Concert.* 1. Ouverture de L'Opera „Enlevement du Serail” de Mozart, executată de musica militară a reg. de infanterie 43. 2. „Waldeswacht”, cor de bărbați de Emil Netzel, de reuniunea de cântări germână. 3. „Ej Yxbem”, de Slavjanski, cântată de reuniunea de cântări sërbească. 4. „Das treue deutsche Herz”, de Otto, executată de reuniunea de cântări a sodalilor. 5. „La malurile Prutului”, cor de bărbați cu acompaniare de piano, cântată de corul vocal român. 6. „Noaptea în păduri”, potpouri român de Schiepek, executat de musica militară a reg. de infanterie Nr. 43. 7. „Eată ziua triumfală” de Humpel, cu text ocașional, executată de reuniunile de cântări a Germanilor, Sêrbilor și Românilor.

Tenorul Gabrielescu la Montevideo. „România Musicală” reproduce câteva din aprețierile presei din Montevideo despre acest artist deja celebru. „Prima represen-

tațiune a operei „Aida”, în stagiunea de față s'a semnalat printr'un eveniment, și într'adevăr eveniment se poate numi aquisiția unui tenor fasonat par'că din adins pentru publicul nostru. Gabrielescu, astfelu se numesce acest fericit muritoriu, favoritul naturii și al publicului nostru, are o voce de o mare extensiune și de un timbru foarte plăcut, puternică și vibrătoare în notele acute, facilă și spontană în emisiune. Fără a fi un tenor elegiac, acest artist cântă cu simțemânt, interpretă frasele cu gust și siguranță și, în resumat, este unul din puținii tenori ai viitoriului; se zice, că ar fi studios și modest, că ar fi vorbind de succesele ca și de isuccesele sale nedesprențind consiliul, când vine din partea măestrului sau din partea unei persoane competente. În actul I. și al II. fu foarte gustat și aplaudat; ovațiunea însă fu la culme în intrarea actului al II., când aclamațiunile au întrerupt reprezentația pentru un lung interval. Acest artist a fost prins ca paserile . . . (călătoare). Nu scim, dacă cu vergea, cu cleiu sau cu plasa. Ne pare, că cu vergeaua, și ce bine ar fi, dacă impresariul vênătoriu l-ar reținea cât'va timp înainte de a sbura spre America-de-Sud.

(*La publicidad.*)

Marele erou al seratei, revelațiunea splendidă a acestui început de stagiune fu tinerul și valorosul tenor Gabrielescu, care dela actul I. deșteptă atâta admirațiune, provocând apoi ovațiuni atât de entusiaste, spontane și imposante. încât a dat triumfului seu proporțiunile unei adevărate apoteoze. Publicul, transportat de atâta frumșete de voce și forțe de accent, îi întrerupea la fie-care frasă cu salve de aplause. Îl aclamă continu cu entusiasm crescând, încât în actul al III. era un delir și artistul, firesce a trebuit să acorde un bis. Gabrielescu e un Rodames sublim, ideal, perfect cum n'am mai auzit până acum.

„*L'Italia*”

Invenție nouă românească. Cunoscutul dentist român din Viena, *Dr. Ioan Cuparescu*, a inventat o nouă pulbere de dinți așa numită „antiseptică”, care după analizele celor dintâu chemici ai universității vieneze este recunoscută de cea mai eficace pentru curățirea dinților de microorganisme, care produc stricarea dinților, și care în legătură cu „elixirul antiseptic” compus tot de Drul Cuparescu sterilizează organele gurei de influența bacteriilor, care cauzează morburile de gură. Ambele, atât pulberea cât și elixirul, provezute fiind cu patentă, se pot comanda sau direct dela Drul Cuparescu în Viena, sau dela depositul principal: „Apteca Dr. Girtler, Viena I. Freyung”.

Vindecarea tuberculoșei. Toate jurnalele aduc sciri că profesorul *Robert Koch* din Berlin a descoperit baceiul tuberculoșei și a inventat și medicina de a vindeca acest înfricoșat morb. Învețatul bărbat n'a descoperit pân' acuma secretul seu, dar cât mai curând va ținea o disertație despre invenția sa într'o conferință a soțietății medicilor. Jurnalele scriu că pan' acuma Drul Koch a vindecat cu bun succes peste 100 de cazuri de oftică. Scirile mai proaspete din Berlin spun că în ziua de 14. Octomvrie a. c. nou a fost să se facă în „Medicinische

Wochenschrift" cea dintâiu publicație despre metodel lui Koch de a vindeca tuberculosa. — Medicina este un liquid de deplin străveziu, care bate în galbin și are ceva miros în acid carbohic. Cu acest liquid se fac inecțiuni succutane (sub piele), după care locul iniecat se umflă, temperatura bolnavului crește foarte apoi urmează friguri reci. Prin aceste inecțiuni bacilul tuberculosei se omoare și după aceea urmează însănătoșirea bolnavului, de multe ori în 5—6 zile. O fiolă cu 20—30 de inecțiuni constă 25 de marce sau 15 fl. v. a. Se vor lua dispuseciuni ca acest medicament să-l poată căpăta fie-care medic în timpul cel mai scurt. După-ce Drul Koch își va publica secretul va deschide un curs în care va instrua pe medici în metodel seu de tractarea tuberculosei.

Aceasta invențiune este de cea mai mare importanță pentru omenime și nu este mirare, dacă lumea așteaptă cu încordare descoperirea acestui secret mântuitoriu, când socotim că a treia parte din oamenii bolnavi sufer de tuberculosa; Ungaria singură, după datele statistice, dă un contingent de 7—800.000 de tuberculoși.

Necrolog. *Ecaterina*, tinera și frumoasa fiică a concetățeanului nostru *Ioan Buru*, a reposat în 23. Octombrie a. c. și s'a înmormântat în 25. Oct. cu pompa cuvenită fiind petrecută la mormânt de mulțime mare de popor. Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvântată!

Panorama internațională a Dluî I. W. Strecker, a fost în decursul săptămânei trecute foarte cercetată, publicul s'a înbulzit formal spre a putea vedea tablourile cele prea interesante din această panoramă, ce merită de toată lauda.

D. Strecker numai săptămâna viitoare mai rămâne cu panorama în Caransebeș. după aceea merge la *Orșova* și apoi trece în *România*.

Recomendăm cu căldură panorama Dluî Strecker tuturor amatorilor de știință și de arte, cu deosebire însă tinerimei școlare, pentru interesul istoric și geografic, ce i-se oferă într'un mod atât de înlesnicios în această panoramă, merită mai cu seamă pentru publicul inteligent.

Ia dorința publică vor fi espuse în săptămâna aceasta:

Duminică: *Expoziția din Paris în 1889.*

Luni: *Palatele feerice ale regelui Ludovic II. din Bavaria*, dintre care mai însemnate sunt: *Neu Schwanstein* cu *Marienbrücke* și *Pöllatschlucht*, unice în felul lor. *Schloss Herrea Chiemsee*, *Linderhof*, *Schloss Berg*, domiciliul din urmă al regelui cu locul nenorocirei, *Fürstennied Hohenschangau* și prospectul imosant al capitalei *Munich*.

Mercuri: *Vieța lui Isus* în tablouri colorite și cu iluminatie splendidă; de o impresiune farmecătoare.

Joi: *Nordul în neauă și în sloi de ghiță.*

Sâmbătă: *Austria alpină* cu sanatoriul *Abbazia*, *Veldes* cu *Triglav*, *Isvorul Savei*, *Ghițari*, *Cascade*, *Lacuri*.

În contra amatorilor de câni. Renumitul profesor dela universitatea din Viena Dr. Nothnagel, într'o prele-

gere ținută la 25. Octombrie st. n. prezintă auditorilor o damă bolnavă de ficat, la care după o cercetare minuțioasă descoperi o boală foarte caracteristică. Avea a face cu *cysticercus* de ficat. *Cysticercus* este un parazit foarte mic, dar periculos, din care începe a se forma pautlica, eară respândirea acestui parazit în timpul din urmă este numai o urmare a înmulțirii numărului amatorilor de câni. Cei mai buni respânditori ai parazitului sunt cățelușii mici, cari țin foarte mult la curățenie și de aceea se curăță cu botul oare întregi. La aceasta curățire se poate ușor întâmpla, ca paraziții, cari abia se pot vedea cu ochii liberi, să se lipească de botul cățelului. Astfeliu cățelușul poate aduce foarte mari pericole pentru stăpâna sa, când îl desmieardă, deoarece paraziții trec și se respândesc în corpul omului până ce se așează la locul lor favorit, la ficat. Paraziții se respândesc și în celelalte organe, ca d. e. în inimă, în creeri etc. și cauzează moartea stăpânului lor. Cu deosebire între damele din clasa mai cultă se află respândită această boală, care fără îndoială provine dela cățelușii ținuti în case, culcați în pat. așezați la masă etc. În țerile nordice: Grinlanda, Laplanda și Islanda, boala este inevitabilă, deoarece stăpânul este silit să doarmă cu cănele într'o odae, fiindu-i un animal atât folositoriu. La noi însă chiar din considerațiuni sanitare s'ar putea desvêta lumea de a ținea câni și sumele spesate cu darea etc. s'ar putea folosi mai bine pentru scopuri filantropice.

Bibliografie.

Almanachul „Romanului” pe anul 1891. Acest „Almanach” prelângă scrierile calendaristice va cuprinde și parte literară, filosofică, economică de C. A. Rotetti, Alexandru Xenopol, I. I. Nacian, N. N. Săveanu, Gh. Ghibănescu, Maria C. A. Rosetti, A. C. Cuza, Nenițescu, Gregoriade de Conachy, Adela Xenopol, Lucreția Suci, Bade Pletea, O. Carp, Gh. din Moldova, P. Mușoiu, A. Stavri, I. Roman, A. D. Teodor, Dr. Babeș, prof. Mirescu, domnișoara L. Sevastos, M. S. Grosman etc. etc. și numeroase ilustrațiuni făcute cu multă îngrijire.

Persoanele, care vor să aibă Almanachul sunt rugate să trimită 1 leu 50 bani în administrațiunea „Romanului” spre a li-se expeda Almanachul îndată ce va apărea.

„**Cartea Românească**” de Dr. Barbu Constantinescu din inițiativa și prin ajutorarea profesorilor asociați din Bucuresci Dr. B. Constantinescu, Th. D. Speranță, George Coșbuc, Constantinescu și arhiereul Calistrat Orleanu. Cartea e lucrată conform trebuințelor școlare și cerințelor pedagogice. *Prețul 1 leu nou.*

„**Istoria Românilor**” pentru clasele primare de ambele sexe, de A. D. Xenopol.

Prețul 50 bani exemplariul.

